

GENOCIDI

Raphaël LEMKIN (fragments)

Reproduïm alguns fragments del capítol IX del llibre *El poder de l'Eix a l'Europa ocupada* de Raphaël Lemkin que porta per títol "Genocidi". Lemkin fou qui primer va proposar l'ús d'aquests concepte en l'àmbit del dret internacional. És interessant observar que per a Lemkin el "genocidi" no només es produeix en temps de guerra, ni es limita a la destrucció física d'una població. Hi ha també un genocidi cultural i econòmic que a través de formes de violència més sofisticades busca l'anihilació de la identitat, de la memòria, de les tradicions, dels símbols i de la pura subsistència econòmica d'un grup.

I – GENOCIDI. UN NOU TERME I UNA NOVA CONCEPCIÓ DE LA DESTRUCCIÓ DE LES NACIONS

Noves concepcions exigeixen temps nous. Per "genocidi" entenem la destrucció d'una nació o d'un grup ètnic. Aquest nou terme, creat per l'autor, per designar una vella pràctica en la seva forma moderna, és format a partir del grec antic "genos" (raça, tribu) i del llatí "cidium" (que mata), i reenvia en la seva formació a mots tals com tiranicidi, homicidi, infanticidi, etc. De manera general, el genocidi no significa necessàriament la destrucció immediata d'una nació, excepte quan es realitza una massacre de tots els seus membres. Significa, més aviat, portar a la pràctica diferents accions coordinades que procuren la destrucció dels fonaments essencials de la vida dels grups nacionals, amb l'objectiu del seu anorreament. Una política tal té per objectius la desintegració de les seves institucions polítiques i socials, de la seva cultura, de la seva religió i de la seva existència econòmica, la destrucció de la seguretat, de la llibertat, de la salut, de la dignitat individual i de la vida mateixa dels individus. El genocidi es dirigeix contra un grup nacional en tant que entitat, i les accions es porten a terme contra els individus, no per ser qui són, sinó per la seva pertinença al grup.

(...)

El genocidi comprèn dues fases: una és la destrucció de les característiques nacionals pròpies d'un grup oprimint; l'altra la instauració de les característiques nacionals pròpies de l'opressor. Aquesta instauració és imposada a la població oprimida autoritzada a subsistir o és aplicada sobre el territori, buit de població i colonitzada pels instruments de l'opressor.

El terme “desnacionalització” fou utilitzat en el passat per descriure la destrucció de les característiques nacionals. L'autor creu, però, que aquest terme és inadequat per tres raons: 1) no comprèn la noció de destrucció de l'estructura biològica; 2) reenvia correctament a la noció de destrucció de les característiques nacionals, però no a la d'instauració de característiques nacionals pròpies de l'opressor; 3) la desnacionalització és usada per determinats autors per significar simplement la privació de la nacionalitat.

(...)

El genocidi és l'antítesi de la doctrina Rousseau-Portalís que pot ser considerada com implícita en les convencions de La Haia. Aquesta doctrina especifica que la guerra es fa contra els sobirans i els exèrcits, no contra els súbdits i els civils. En la seva aplicació moderna a una societat civilitzada la doctrina significa que la guerra es mena contra els Estats i les forces armades i no contra les poblacions. Ha estat necessària una llarga evolució en les societats civilitzades per passar de les guerres d'extermini, que tingueren lloc a la Antiguitat i a l'Edat Mitjana, fins a la concepció de les guerres essencialment limitades a les accions que es menen contra els exèrcits i els Estats. En la guerra actual, però, el genocidi és àmpliament practicat per l'ocupant alemany. Alemanya no podia acceptar la doctrina Rousseau-Portalís perquè Alemanya porta a terme una guerra total, i a més perquè en virtut de la doctrina nacional-socialista el factor predominant és la nació i no l'Estat. En aquesta concepció alemanya, la nació proporciona l'element biològic per a l'Estat. En conseqüència, amb el seu “ordre nou”, els alemanys han preparat i porten a terme una guerra no tan sols contra els Estats i els seus exèrcits sinó contra els pobles.

I – LES DIFERENTS TÈCNIQUES DE GENOCIDI.

Les tècniques de genocidi que l'ocupant alemany ha portat a la pràctica en els diversos països ocupats representen una agressió dirigida i coordinada envers tots els elements que funden una nació. Així el genocidi s'ha executat en els dominis següents:

Domini polític (...)

Domini social (...)

Domini cultural (...)

Domini econòmic (...)

Domini biològic (...)

Domini físic (...)

Domini religiós (...)

Domini moral (...)

I – RECOMANACIONS PER AL PORVENIR

Prohibició del genocidi en temps de guerra i de pau.

Les tècniques de genocidi descrites anteriorment representen un sistema elaborat, gairebé científic, d'una amplitud mai igualada per cap nació.

(...)

Seria prudent, a la llum d'aquestes observacions, considerar el lloc del genocidi en l'actual i futur dret internacional. El genocidi és, com hem observat, un conjunt de diferents actes de persecució o de destrucció.

(...)

No hauríem de subestimar el fet que el genocidi és un problema no tan sols del temps de guerra sinó també de la pau. És un problema particularment important a Europa, on la diferència de nacionalitat està tan marcada que, malgrat el principi d'autodeterminació política i territorial, alguns grups nacionals poden ser obligats a viure com a minories en l'interior de les fronteres d'altres Estats.